

SLEUTEL TOT
EUROPEES SUCCES

KRACHT VAN DE
BRANDWEER

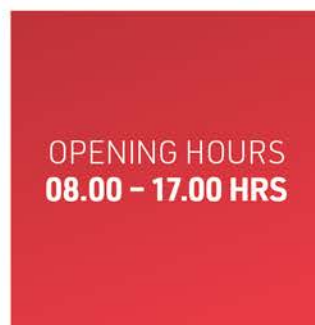
BELANGEN WEGEN BIJ
AANBESTEDINGEN

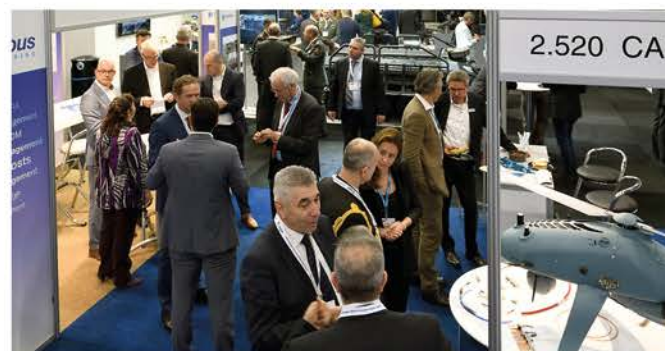
BELANG MARITIEME
MAAKINDUSTRIE

NEDS

NIDV EXHIBITION DEFENCE & SECURITY

**35TH EDITION
THURSDAY NOVEMBER 21, 2024
AT ROTTERDAM AHOY****LEARN ALL ABOUT THE LATEST DEVELOPMENTS IN THE
FIELD OF DEFENCE AND SECURITY IN ONE DAY!**

LARGEST DEFENCE AND SECURITY CONFERENCE & EXHIBITION IN THE BENELUX

NUMBER OF VISITORS
2500 DECISION MAKERSTypes of visitors
Government agencies,
companies, politics,
knowledge institutes,
international companies,
Ministries of Defence,
Economic Affairs and Climate,
Foreign Affairs, Justice,
Security Regions, Police
Corps, Coast Guard and
military attachésMore information:
www.nidvexhibition.eu**NIDV DEFENSIE & VEILIGHEID**
STICHTING NEDERLANDSE INDUSTRIE VOOR DEFENSIE EN VEILIGHEID

Van de voorzitter

Het onlangs gepresenteerde hoofdlijnenakkoord laat zien dat de aankomende coalitie oog heeft voor de verslechterde veiligheidssituatie in Nederland en Europa. Het besluit om jaarlijks 2,4 miljard euro extra aan Defensie te besteden, zodat Nederland over vier jaar aan de NAVO-norm voldoet, is zonder meer een positieve ontwikkeling.

De meest in het oog springende zin uit het hoofdlijnenakkoord luidt echter: "Nederland zet zich in voor de defensie-industrie in eigen land en in de Europese Unie." Dit is van groot belang omdat Defensie haar (inter)nationale ambities alleen maar kan waarmaken samen met de industrie. Hier zijn nog veel verbeterlagen te maken.

Meer partners en slimmer aanbesteden. Goed voor Defensie waarbij snelheid en beschikbaarheid steeds belangrijker worden en goed voor de industrie. Duidelijke vraagarticulatie zorgt voor tijdige opschaling. Uit het recente Berenschot-onderzoek* in opdracht van het ministerie van EZK blijkt dat bedrijven in de defensie- en veiligheidssector nog altijd knelpunten ervaren zoals het ontbreken van contractzekerheid en continuïteit, stroperige aanbestedingsprocessen, personeelstekorten en krapte in de toeleveringsketens.

De NIDV heeft nauw contact met de ministeries, financiële instellingen, de industrie en andere stakeholders om de processen te versnellen en te vergemakkelijken. Om betere financieringsmogelijkheden te creëren. Om een grotere en eerdere inschakeling van de Nederlandse industrie en kennisinstellingen te realiseren. Zo hameren we bijvoorbeeld op een verandering in beleid en uitvoering rond aanbestedingen. Dat Europese wetgeving daartoe voldoende mogelijkheden biedt, legt Elisabetta Manunza uit in haar interview. Ook in de recentelijk door de Tweede Kamer georganiseerde ronde tafel over industrieel opschalen kwam dit onderwerp nadrukkelijk aan de orde.

Samenwerking tussen Defensie en defensie-industrie houdt niet op bij de grens. Als NIDV helpen we onze deelnemers bij de toegang tot fondsen binnen EU en NAVO. Zo kunnen we de Europese samenwerking naar een hoger plan tillen. In dit magazine leest u hier meer over.

Uiteindelijk gaat het om een nieuwe verhouding tussen Defensie en industrie. Dit vraagstuk ligt nu op tafel van de nieuwe bewindslieden bij de uitwerking van de eerdergenoemde cruciale zin uit het hoofdlijnenakkoord. We willen op basis van vertrouwen gezamenlijk grote stappen voorwaarts zetten. In het belang van onze (inter)nationale veiligheid.

Ik wens u veel inspiratie.

Raymond Knops
Voorzitter NIDV

* *Nederlandse defensie- en veiligheid gerelateerde technologische industriële basis, rapport in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, april 2024.*

Sleutel tot Europees succes	4
Kracht van de brandweer	8
Aanbestedingsrecht	12
Maritieme maakindustrie	19
DPO gepubliceerd	23
Colofon	23

Cover: Defensie werkt bij de bestrijding van crises en rampen samen met civiele partners zoals politie, brandweer, gemeenten, geneeskundige diensten en het Openbaar Ministerie. Hiervoor is Nederland ingedeeld in 25 veiligheidsregio's. Die zijn inzetbaar bij een nationale crisis, maar ook om maatschappelijke organisaties te ondersteunen. Als er in Nederland een ramp gebeurt, kan Defensie in korte tijd ruim 4000 militairen (beroeps en reservisten) op de been brengen om te helpen. Na een verzoek zijn de militairen maximaal binnen 48 uur beschikbaar.

Foto: Mediacentrum Defensie

Een A330 MRTT van de Multinational MRTT Unit landt op de Vliegbasis Eindhoven. Meerdere landen zorgen samen voor het verwerven, beheren, exploiteren en ondersteunen van de vloot.

Vroegtijdige betrokkenheid sleutel tot Europees succes

De Europese Commissie presenteerde onlangs de *European Defence Industry Strategy*, die gevolgd werd door het *European Defence Investment Programme*. Oftewel EDIS en EDIP. En dan is er ook nog EDF, ASAP en EDIRPA. Allemaal Europese regelingen die de Europese defensie-industrie moeten versterken en samenwerking moeten bevorderen. Welke kansen bieden ze de Nederlandse industrie?

Tekst: Eveline Bos
Foto's: Mediacentrum Defensie

Het doel van deze regelingen is de Europese krijgsmachten op sterkte te brengen, en meer zelfvoorzienend te maken. Dit alles past in het streven van de EU naar grotere strategische autonomie, dat verder reikt dan alleen Defensie. Veel afkortingen voor verschillende regelingen, programma's en fondsen. Hoe verhouden die zich tot elkaar en hoe kan de Nederlandse industrie daar het beste gebruik van maken?

Wirwar

"Laten we teruggaan naar het begin", start Dick Zandee, *Head of the Security & Defence Programme* van Instituut Clingendael het gesprek. "Want deze wirwar aan afkortingen komt door de evolutie die deze regelingen hebben doorgemaakt. In de begin jaren van de 21^e eeuw wilde de Europese Commissie de samenwerking op het gebied van Defensie tussen de lidstaten en de

industrie stimuleren. Maar in 2004 was daarvoor het *European Defence Agency* (EDA) opgericht."

"Het EDA is gebaseerd op intergouvernementele samenwerking, waarbij de lidstaten tot overeenstemming komen en besluiten nemen. Die methode – en ik zeg het wat scherp – heeft uiteindelijk onvoldoende gewerkt. Het bleek namelijk zeer lastig om de lidstaten op het gebied van materieelinkoop samen te laten werken en de gestelde doelstellingen te behalen." De EDA-norm uit 2007 is 35 procent van de materieelinvesteringen in samenwerking met minimaal één andere lidstaat; in 2022 lag dit percentage op 18 procent.

Snoepjes

De Europese Commissie koos aanvankelijk voor de aanpak om met behulp van directieven meer samenwerking tussen de lidstaten af te dwingen. Veel (grote) lidstaten bleven echter gebruik maken van artikel 346; bij invocatie van dat artikel kunnen ze Europese concurrentiestelling bij materieelontwikkeling en -aanschaf uitschakelen. Nadat in 2014 de Krim door Rusland werd geannexeerd, kwam veiligheid weer hoger op de agenda. Defensie werd Chefsache. De Commissie-Juncker besloot het anders te doen. "We gaan financiële snoepjes aanbieden", geeft Zandee de gedachte achter het *European Defence Fund* (EDF) weer. "Voorwaarde om gebruik te maken van zo'n snoepje is dat je moet samenwerken met minimaal twee andere lidstaten

en twee industrieën in die lidstaten. Het EDF (trad pas in werking in 2021) is vooral gericht op ontwikkeling van defensiematerieel, want het standpunt was dat de Europese Commissie niet betrokken mocht raken bij de aanschaf van materieel. De oorlog in Oekraïne heeft ook dat heilige huisje omvergeblazen. EDIRPA (gericht op stimulatie van gezamenlijke materieelaanschaf, 2024-2025) en ASAP (voor het aanjagen van de munitieproductie, 2023-2025) waren de volgende stappen. Het EDIP is eigenlijk weer het vervolg is op deze regelingen voor de periode 2026-2027."

"EDIS zie ik als een poging om boven deze wirwar van afkortingen, initiatieven en regelingen een paraplu te hangen. Het is een goede strategie geworden. Er is goed over nagedacht en veel partijen zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van de EDIS. Maar of het geïmplementeerd wordt, en hoe, dat is de vraag."

Nederland

Op defensiegebied heeft Nederland weinig echte *Original Equipment Manufacturers* (OEMs). Daarom is Nederland gebaat bij het openen van de markt. Wil je meedoen in de Europese defensie-industrie, dan is het zaak dat Nederlandse bedrijven worden opgenomen in de toeleveringsketens van de grote, veelal internationale OEMs. Maar tot nog toe blokkeren de grote landen dat met gebruik van artikel 346. Wat zou Nederland moeten doen?

Zr.Ms. De Ruyter was tijdens de DSEI 2023 in Londen een flinke blikvanger en fungeerde ook als uithangbord voor de Nederlandse defensie-industrie.

Zandee: "We moeten maximaal gebruik maken van de mogelijkheden die de Commissie biedt. Met de huidige ontwikkelingen kan het niet anders dan dat daar meer mogelijkheden komen. De Nederlandse regering moet ervoor pleiten dat in het nieuwe Meerjarig Financieel Kader (MFK) meer geld naar Defensie gaat. Dan komt er meer financieel volume in de instrumenten die de Europese Commissie beschikbaar stelt. Wat helemaal niet gek zou zijn als je bedenkt dat op dit moment slechts 0,86 procent van de totale EU-begroting naar Defensie gaat. Terwijl er aan de grenzen van de EU een oorlog woedt."

Een andere manier om in de *supply chain* te komen is dat Nederland vroegtijdig aanhaakt bij Europese materieelprojecten die buiten de Commissie vallen. "Dat vraagt echter wel om een goede koppeling tussen politiek en industrie, want daar is politieke druk voor nodig", legt Zandee uit. "Zoals ik eerder aangaf: veel landen maken gebruik van artikel 346, en kiezen voor nationale leveranciers. Daarnaast zijn verschillende landen minder stringent in hun exportcontrole regels als het gaat om export naar landen buiten de EU. Het speelveld in Europa is verre van gelijk, en niet in het voordeel van Nederland. Op deelname van het Nederlandse bedrijfsleven in dergelijke programma's moet daarom vroegtijdig en met steun en invloed van de overheid ingezet worden." Voor bedrijven betekent dit, dat zij al in de

onderzoeks- en ontwikkelingsfasen deel moeten uitmaken van multinationale consortia.

Planningscyclus

Om dat te bewerkstelligen is ook een andere planningsmethodiek bij Defensie nodig, gericht op de lange termijn. Naast kijken naar wat de behoefte is, ook goed bepalen wat prioriteit heeft en welke Europese projecten er (gaan) lopen. "Ik zie een disconnectie tussen de plannenmakers en de defensie-industriële belangen. Je zou juist vroegtijdig een koppeling moeten maken tussen de behoeftestelling en de industrie. De industriële belangen zouden zelfs mede richting kunnen geven aan de keuzes die Defensie maakt. Ik ben een groot voorstander van totale integratie bij dit soort cycli. Kom uit je eigen koker en betrek alle relevante actoren erbij."

"De Nederlandse defensie-industrie is veelal *dual use* industrie, met een brede innovatieve basis. Daarmee zouden we ons goed moeten kunnen positioneren in het Europese speelveld. Kijkend naar het EDF en de andere programma's, dan doet Nederland het ook goed. In veel consortia zitten Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen. Zandee constateert dat de regering en de NIDV goed werk doen in het ondersteunen van het MKB bij EDF-aanvragen. "We moeten wel doorpakken nu. EDF-trajecten zijn gericht op onderzoek en ontwikkeling. Je ziet dat de technologische samenwerking binnen Europa

goed gaat; daar gebeurt veel. Maar de koppeling naar productie ontbreekt veelal. Ik heb nog geen programma gezien dat tot productie leidt, met uitzondering van de *Eurodrone* waaraan Nederland dan juist niet deelneemt. Je moet als overheid op een gegeven moment wel meedoen aan aanschaf. Ook in dit soort trajecten zie je dat de planning niet goed aansluit."

Kansen

Zandee sluit af: "De Europese Commissie heeft goed geluisterd naar kleine landen en het MKB. Dat zie je terug in instrumenten als het EDF. Het werk van de NIDV en zusterorganisaties is daarvoor van groot belang. Bij de nieuwe ontwikkelingen die voortvloeien uit de *European Defence Industry Strategy* (EDIS) moet Nederland zorgen dat ze goed aangehaakt is. Ik denk dan aan de *European Defence Industry Group*, en de *Defence Industrial Readiness Board*. In dat soort platformen worden de relevante actoren nauw samengebracht. Daar moet je bij zitten om vroegtijdig betrokken te zijn. Daar ligt een rol voor de overheid. Er zijn echt volop kansen voor de Nederlandse industrie. Maar we moeten uit onze verkokerde wereld stappen, dat geldt voor de overheid maar ook voor het bedrijfsleven. Het zal een voortgezette inspanning vragen van alle actoren en een koppeling met politiek; maar de mogelijkheden zijn er wel degelijk." ●

Dick Zandee

Afkortingen

EDIS	European Defence Industry Strategy
EDIP	European Defence Investment Programme
EDIRPA	European Defence Industry Reinforcement through common Procurement
ASAP	Act in Support of Ammunition Production
EDF	European Defence Fund
EDA	European Defence Agency

Artikel 346

Artikel 346, lid 1, Verdrag Werking EU, bepaalt dat iedere lidstaat de maatregelen kan nemen die hij noodzakelijk acht voor de bescherming van de wezenlijke belangen van zijn veiligheid en die betrekking hebben op de productie van of de handel in wapens, munitie en oorlogsmateriaal. Dit artikel geeft landen de ruimte om op grond van veiligheidsbelangen een eigen aanbestedingsprocedure te volgen, bijvoorbeeld door geen concurrentie te stellen maar een opdracht direct onderhands aan een leverancier te gunnen.

Er zijn volop kansen voor de Nederlandse industrie.

Kracht van de brandweer

Geen budget voor innovatie, maar toch mee moeten met de tijd. Brandweercommandant Tijs van Lieshout roeit met de riemen die hij heeft. "Het zal veel brandweermannen of -vrouwen een biet wezen waar ze in rijden. Oneerbiedig gezegd is het een vrachtwagen met een doos erop en een pomp erin. Als alles maar werkt."

Tekst: Riekelt Pasterkamp
Foto's: Brandweer Amsterdam-Amstelland

Twaalf nieuwe 'ladders' heeft Brandweer Amsterdam-Amstelland nodig. "Kosten ruim een miljoen euro per wagen. Ik bemoei me daar niet mee. De mensen die er mee moeten werken, wilden graag een hydraulische kop voor meer wendbaarheid. Prima. Je moet je niet alleen door inkoopteams laten leiden, maar ook luisteren naar de mensen op de werkvloer. Waarbij die rode auto's en spullen natuurlijk altijd mooier, beter en duurder kunnen. Maar we letten wel op de centjes."

"Actie om me heen"

Tijs van Lieshout

Tijs van Lieshout (1964) is sinds 1 oktober 2019 commandant van Brandweer Amsterdam-Amstelland en directeur van Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Ook is hij voorzitter van Brandweer Nederland. Van Lieshout heeft een zeer diverse staat van dienst. Hij begon zijn loopbaan bij de Koninklijke

Landmacht, werkte in het bedrijfsleven en was tussen 2003 en 2006 regionaal commandant van de Brandweer in de regio Gelderland Zuid. "Ik wil actie om me heen. Rijden op een Leopard-tank is een belevenis. Een brandweervagen met sirene appelleert aan datzelfde jongensdroomgevoel," zei hij bij zijn aanstelling tegen dagblad De Gelderlander. Ook was hij directeur van de Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant, waar 63 brandweerposten onder vallen.

Tijs van Lieshout is commandant van Brandweer Amsterdam-Amstelland, onderdeel van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. Het korps Amsterdam-Amstelland telt zo'n 1200 medewerkers. De veiligheidsregio bestaat uit zes gemeenten: Aalsmeer, Amstelveen, Amsterdam, Diemen, Ouder-Amstel en Uithoorn. De regio heeft 1,1 miljoen inwoners, vele duizenden forensen die er dagelijks komen werken en ieder jaar 2 miljoen toeristen. Dat vraagt om 'slagkracht, om de bundeling van kennis en kunde en een professionele aansturing.'

Ook is Van Lieshout voorzitter van Brandweer Nederland. Ons land telt 22.000 brandweermensen: 19.000 vrijwilligers en 3000 beroepskrachten. "Beide groepen zijn belangrijk", zegt Van Lieshout in zijn kantoor op vierhoog in kazerne Willem. "Een stad als Amsterdam heeft kazernes met vijftien uitrukken per dag, die kun je niet overeind houden met vrijwilligers. En in een kleine post in de provincie kunnen beroeps niet de hele dag gaan zitten duimendraaien."

Markt

De markt voor brandweermaterieel en -spullen is Europees gezien niet groot. De aanbieders zitten in Duitsland en Oostenrijk. "Een voertuig gaat tien tot vijftien jaar mee. We hebben in Nederland 950 brandweerposten die ieder minimaal één werkpaard in huis hebben. Dan praat je dus over 1200 tot 1300 tankautospuiten. Daar komen nog eens 150 hoogwerkers en ladderwagens bij. De vervanging gebeurt niet in een keer, maar stapsgewijs. In tegenstelling tot de politie heeft een landelijke aanbesteding voor ons geen zin. Daarbij willen we ook niet afhankelijk worden van één aanbieder."

"Het zal veel brandweermannen of -vrouwen een biet wezen waar ze in rijden."

"Het is niet ons streven om de Nederlandse industrie te versterken. Het maakt de brandweerman of -vrouw niet veel uit in welk merk hij of zij rijdt. Oneerbiedig gezegd is het een vrachtwagen met een doos erop en een pomp erin. Als alles maar werkt en een beetje op dezelfde plek zit. Fabrikanten als Ziegler en Rosenbauer kopen een onderstel van DAF, Scania of Volvo en zetten daar hun eigen opbouw op. Daarbij kijken landen uiteraard naar hun eigen industrie. In Duitsland is alles Duits en in Frankrijk alles van Renault. Maar dan moet je wel een eigen industrie hebben."

"Defensie geeft miljoenen uit aan de ontwikkeling van materieel zoals tanks en onderzeeboten. Maar dat geld hebben wij niet. Wij kunnen geen 100 miljoen euro in innovatie stoppen. De hele Brandweer Nederland kost 1,3 miljard." Een succesvolle primeur was wel de presentatie van het nieuwe 'operationele uniform'. Van Lieshout: "Prachtig dat we er als brandweercollectief in zijn geslaagd om landelijk te komen tot één kledingpakket voor kazernewerkzaamheden en lichte operationele taken."

Vuur

De brandweer krijgt met nieuwe uitdagingen te maken. "We hebben moeite om de energietransitie bij te houden. Elektrische auto's bijvoorbeeld; hoe ga je die blussen?" Een inferno medio januari in

een parkeergarage in 's-Hertogenbosch liet zien hoe snel vuur om zich heen kan grijpen. Uiteindelijk werden tientallen voertuigen vernield en werden 22 bovengelegen woningen onbewoonbaar verklaard.

De brand was zeer complex en lastig te bestrijden mede doordat er giftige rook vrijkwam. Er werd een beroep gedaan op de blusrobot 'Brutus II' van het Team Digitale Verkenning uit Rotterdam-Rijnmond. De robot werd naar binnen gestuurd om de situatie te verkennen en de blussing voort te zetten. Ook werd een drone ingezet.

Maar ook thuisladen van mobiele telefoon, elektrische stepjes of scootmobiel kan problemen veroorzaken. "Daar zit dan zo'n goedkope wikiwiki-lader bij die veel te heet wordt. De helft van de woningbranden in Nederland ontstaat al op die manier. Alles wat elektrisch is kan kapot."

Waterstof komt eraan, schetst Van Lieshout. "Transport van waterstof gebeurt met ammoniak. Dat is link spul. De regelgeving is vaak veel trager dan de ontwikkeling. We willen als brandweer ook niet iedere keer op de rem trappen, maar laten we met elkaar wel zo vroeg mogelijk nadenken over de risico's."

Het korps Amsterdam-Amstelland telt zo'n 1200 medewerkers.

Transitie

Tegelijkertijd is de brandweer zelf in transitie. De organisatie groeit mee met veranderende maatschappelijke trends, risico's en dreigingen en moet volgens voorzitter Van Lieshout van Brandweer Nederland een nieuwe balans vinden. Balans tussen belasting en belastbaarheid, tussen nieuwe uitdagingen en mentale weerbaarheid, tussen het collectief en lokale identiteit. "De grote kracht van de brandweer zit in de lokale kazernes en hun netwerken; die kracht moeten we nog beter benutten. Voor onszelf en voor de samenleving. Samen kunnen we dat."

Lokale brandweerposten in Nederlandse dorpen en steden mogen wat Van Lieshout betreft ook juist een sterkere rol pakken in de toekomst. "Nieuwe dreigingen vragen om de civiele bescherming weer op te bouwen. Tot de jaren '80 van de vorige eeuw was dat een brandweertaak, maar die zijn we kwijtgeraakt."

"Nederland beschikt over een fantastisch netwerk van 950 lokale brandweerposten. Voor bijna alle inwoners van Nederland ligt er een brandweerpost op fietsafstand. Die fijnmazigheid kunnen we goed benutten in crisistijd. Dat gebeurde al tijdens de grote telefoniestoring in 2019, waarbij 112 urenlang onbereikbaar was. Snel werden overal in het land brandweerposten bemand, door beroepskrachten en vrijwilligers, als meldpunt voor burgers in nood. Die lokale functie als noodpost en informatiepunt

voor (brand)veiligheid mogen we nog verder versterken. Zo kunnen ze een belangrijke rol spelen in de weerbaarheid van de samenleving. Brandweerposten en kazernes kunnen lokale steunpunten voor veiligheid worden. Met gedreven lokale brandweertalenten, ván en vóór de gemeenschap." ●

Wagenpark Groningen

In maart 2024 tekende de Veiligheidsregio Groningen een contract met Ziegler voor de levering van 28 nieuwe tankautospuitten. Het korps heeft momenteel 52 tankautospuitten in gebruik, wat betekent dat ruim de helft wordt vervangen door een nieuwe generatie blusvoertuigen. De voertuigen worden door Ziegler opgebouwd op een Volvo-chassis. Door een grotere serie voertuigen aan te schaffen kan het vakbekwaamheidsprogramma voor de bediening eenduidig en efficiënt worden ingericht. Omdat de voertuigen in Groningen worden gebouwd, is ook de regionale economie gediend met de massa-order. De nieuwe eenheden zullen gefaseerd worden geleverd in de periode 2026-2030.

(bron: Eén-Eén-Twee, april/mei 2024)

TRAINING COURSES FOR THE ELECTRONICS MANUFACTURING INDUSTRY					
PB DESIGN	PB FABRICATION	PB ASSEMBLY	PB REPAIR AND REWORK	CABLE AND WIRING TECHNIQUES	SPECIAL TRAINING PROGRAMS
					<p>OFFERS TAILOR-MADE IPC / PIEK COURSES AND CERTIFICATIONS ACROSS THE WORLD TO ANYONE WORKING IN THE ELECTRONIC INTERCONNECT INDUSTRY</p>
QUALITY					
PIEKTRAINING.COM					

VEILIGHEID WORDT PAS DUURZAAM ALS HELDEN MENS BLIJVEN!

Onze helden zijn mensen van vlees en bloed die zich inzetten voor ónze vrede, vrijheid en veiligheid. Met zichtbare erkenning & waardering en gerichte steun, helpen wij onze helden mens te blijven.

Als bedrijf kunt u op verschillende manieren rechtstreeks bijdragen aan essentiële programma's die het verschil maken in het leven van onze helden en hun families:

WORD HELDENPARTNER

Doneer structureel een bedrag naar keuze en draag duurzaam bij aan het welzijn van militairen, veteranen en hun thuisfront.

WORD PROJECTBUDDY

Steun eenmalig een specifiek project, bijvoorbeeld:

- Jongeren Outdoor Week
- Heldenweek
- Onderzoek 'PTSS preventie'

WORD SPONSORHELD

Sponsor één van onze evenementen:

- Walk4Veterans
- VeVa Marcheert

meer info

www.hulpvoorhelden.nl

Hulp voor Helden bestaat 150 jaar!

Sinds 1874 staan wij zij aan zij met de helden die zich dagelijks inzetten voor onze vrede, vrijheid en veiligheid. Word ook deel van deze 150 jaar impact en dienstbaarheid!

Aanbestedingsrecht moet en kan veel strategischer ingezet worden

Het aanbesteden van overheidsinkopen wordt gezien als een eerlijke methode om de belangen van opdrachtgevers en ondernemers te waarborgen. Maar als het gaat om opdrachten in het defensie- en veiligheidsdomein dienen ook andere belangen te worden gewogen.

Nationale veiligheid draait niet langer alleen om verdediging van fysieke landsgrenzen.

Foto: Mediacentrum Defensie

Tekst: Eveline Bos

Volgens Elisabetta Manunza, hoogleraar Internationaal en Europees aanbestedingsrecht aan de Universiteit Utrecht, is aanbesteden meer dan alleen kijken naar het beste product of dienst tegen de beste prijs. Het is ook een sturingsmechanisme op zaken die je als overheid belangrijk vindt, tenminste als je daar met elkaar over nagedacht hebt en beleid op hebt ontwikkeld. Manunza legt uit wat er anders kan én mag.

“Een eerlijke en transparante besteding van overheids gelden is essentieel voor het behoud en de kwaliteit van onze democratie. Die samenhang wordt vaak onderschat. Het is niet voor niets dat het implementeren van aanbestedingsrecht een van de kernpunten is bij het toelaten van landen tot de Europese Unie.”

Impact

De EU heeft als doel de vrede, haar waarden en het welzijn van haar volkeren te bevorderen (art 3 lid 1 VEU). Zaken als competitie, interne markt en aanbestedingsregels zijn middelen die bij moeten dragen aan dit doel; ze zijn geen doel op zich en moeten dan ook geëvalueerd worden en indien nodig aangepast.

Manunza: “Het aanbestedingsrecht kan met meer impact worden toegepast dan nu het geval is, maar daarvoor is het eerst noodzakelijk om een goede visie te ontwikkelen, ook op nationaal niveau. Die visie moet gericht zijn op waarden die we met elkaar belangrijk vinden. Een visie gericht op een samenleving die ecologisch, inclusief en geopolitiek veilig is. Het verbaasde mij dat, nadat ik mijn visie op toekomstig aanbestedingsbeleid aan de Vaste Kamercommissie van Economische Zaken en Klimaat had gepresenteerd, er door een aantal Kamerfracties wél een voorstel werd ingediend voor een duurzaam en inclusief inkoop- en aanbestedingsbeleid, maar dat het derde aspect: veiligheid en strategische autonomie niet door hen is meegenomen. Ik vind dat naïef in deze tijd. De huidige globale ontwikkelingen op het gebied van klimaat, mensenrechten, én veiligheid hebben gevolgen waaraan de overheid zich ook via inkoop en aanbesteding niet kan onttrekken.”

Richtlijn

Ondanks steeds verdergaande samenwerking op defensiegebied binnen de EU is met name de nationale veiligheid nog steeds de uitsluitende verantwoordelijkheid van iedere lidstaat (art. 4 lid 2 VEU). Hoewel de invoering van de EU-aanbestedingsrichtlijn voor defensie- en veiligheidsopdrachten in 2009 (2009/81/EG) mede beoogde de inroepbaarheid van de uitzondering op de aanbestedingsplicht op grond van art. 346 VWEU door lidstaten te beperken, heeft deze richtlijn uiteindelijk nog niet geleid tot een geïntegreerde Europese defensiemarkt. Vele landen blijven immers hun defensiematerieel volgens oude politieke strategieën aankopen of in eigen land, en helaas ontbreekt nog een Europese defensie en (defensie) industriepolitiek.

C-390 MILLENNIUM

UNBEATABLE COMBINATION

ONVERSLAANBARE MISSIE KLAAR MET DE PORTUGEGE LUCHTMACHTCOMBINATIE

We zijn verheugd om aan te kondigen dat de Portugese luchtmacht zich nu bij de Braziliaanse luchtmacht voegt als C-390 Millennium-operator. Het eerste Portugese vliegtuig van het nieuw gevormde 506 Squadron is nu in dienst op vliegbasis Beja, en in de nabije toekomst zullen er nog vier vliegtuigen worden toegevoegd. Een groeiend aantal landen kiest voor de C-390 Millennium (waaronder Hongarije, Nederland, Oostenrijk, Tsjechië en Zuid-Korea), aangetrokken door de onverslaanbare combinatie van technologie, snelheid, prestaties en mogelijkheden voor meerdere missies. Hongarije zal in 2024 zijn eerste C-390 Millennium in ontvangst nemen – een nieuwe mijlpaal voor een ongelooflijk vliegtuig dat al 10.000 vliegreuren heeft behaald bij de Braziliaanse luchtmacht.

#C390UnbeatableCombination
embraerds.com

CHALLENGE.
CREATE.
OUTPERFORM.

“We zien dat de Europese Commissie zich goed bewust is van het voortbestaan van dergelijke oude praktijken, want sinds enkele jaren worden ook andere instrumenten ingezet naast aanbestedingen op grond van de EU-richtlijn defensie en veiligheid. Dit met het doel defensiesamenwerking en interne markt te bevorderen en zodoende de Europese strategische autonomie te vergroten.”

Misvatting

Nationale veiligheid draait niet langer alleen om verdediging van fysieke landsgrenzen. Het gaat ook om het beschermen van fundamentele rechten en vitale behoeften. Daarmee wordt de aandacht voor veiligheid bij overheidsaankopen steeds belangrijker. Doe je wel zaken met een betrouwbare, jou welgezinde partij?

“Nederland maakt hier niet genoeg gebruik van de mogelijkheden die de Europese richtlijn biedt. Onterecht wordt gedacht dat uitsluiting niet mogelijk is op basis van het non-discriminatiebeginsel uit de Europese aanbestedingsregels. Maar dat kan wel. Inschrijvers uit landen die geen lid zijn van de EU,

noch aangesloten zijn bij de *General Agreement on Public Procurement* en waarmee geen specifieke bilaterale afspraken zijn gemaakt zoals bijvoorbeeld met China, mogen van een procedure worden uitgesloten.”

Complexer wordt de situatie wanneer bedrijven van buiten de EU zich hier legaal vestigen en Nederlandse ondernemers zelf gebruik maken van die producten om op aanbestedingen in te schrijven. Daarom is des te meer belangrijk om de mogelijkheid uit de EU-richtlijn defensie en veiligheid om bepaalde producten als ‘gevoelig’ te bestempelen, meer te benutten.

“Deze richtlijn geldt namelijk niet alleen voor militaire aankopen”, voegt de hoogleraar toe, “en kan, naast het ministerie van Defensie, door alle Nederlandse aanbesteders worden toegepast. Werken, producten en diensten met een veiligheidsdoeleinde die beschermd moeten worden, kunnen een rubricering krijgen. Hierdoor kunnen meer opdrachten dan nu het geval is onder de werkingssfeer van de richtlijn worden gebracht. Het

Wil je reservist zijn, dan moet je Nederlander zijn.

Foto: Mediacentrum Defensie

gevolg is dat inschrijvers die niet de betrouwbaarheid vertonen om de risico's uit te sluiten voor de veiligheid van Nederland, op grond van art. 39 lid 2 sub e van de EU-richtlijn defensie en veiligheid van een aanbesteding kunnen worden geweerd. Ook dit zou Nederland veel vaker kunnen aanwenden om onbetrouwbare inschrijvers te weren. Daarvoor is echter wel nationaal beleid nodig. Hoewel de bepaling uit de richtlijn in art. 2.77 lid 1 sub f van de Aanbestedingswet op defensie en veiligheidsgebied is geïmplementeerd, blijft het probleem bestaan dat een nationaal juridisch screeningsstelsel dat breed kan worden toegepast nog ontbreekt."

Artikel 346 VWEU

Nederland maakt evenmin goed gebruik van de uitzonderingsgronden uit het Verdrag tot werking van de EU (VWEU). Het EU-werkingsverdrag voorziet namelijk in diverse uitzonderingsgronden om de interne marktregels, zoals de aanbestedingsrichtlijn, buiten werking te zetten wanneer de openbare orde, openbare of nationale veiligheid in het geding is. Artikel 346 –een van deze gronden– wordt door een aantal EU-landen wel veelvuldig gebruikt om de aankopen in eigen land te doen.

Elisabetta Manunza

"Het is aan de ene kant niet verstandig om alle militaire opdrachten behalve echt kritische zaken onder deze laatste uitzonderingsgrond te brengen. Aan de andere kant moeten we ons wel realiseren dat nationale veiligheid onlosmakelijk verbonden is met strategische autonomie en dit laatste onderstreep het belang van industriepolitiek. Bij opdrachten waarbij het waarborgen van nationale veiligheid én strategische autonomie essentieel is, zoals bijvoorbeeld voor complexe innovatietrajecten die een continue, intensieve én structurele samenwerking met de industrie vergen, dient de toepassing van art. 346 zeker overwogen te worden."

"Naast art. 346 bevat het Verdrag tot werking van de EU ook andere uitzonderingsgronden die nauwelijks tot nooit door Nederland op defensie-terrein worden ingeroepen. Ten onrechte. Zo heb ik

samen met professor Linda Senden en dr. Nathan Meershoek* aangetoond dat het opzetten van een logistiek ecosysteem –leveren van diensten– door Defensie op grond van de artikelen 51, 52, 62 en 347 VWEU uitgezonderd kan worden. Neem je deel aan dit ecosysteem, dan moet je als bedrijf namelijk ook mensen leveren nu Defensie een tekort aan personeel heeft. Wil je reservist zijn, dan moet je Nederlander zijn. De Nederlandse nationaliteit is dan dus een gerechtvaardigde eis. Het is niet dat Europees aanbesteden dan niet hoeft, het kan eenvoudigweg wettelijk niet! Voor andere situaties kunnen uitzonderingen ook nog worden ingeroepen op grond van de artikelen 36 en 45 VWEU. Overigens betekent niet-Europees aanbesteden nog niet dat het 'single source' gegund wordt. Dat kan, maar je kunt ook nationaal aanbesteden."

Dynamisch

Deze roerige tijd vraagt om verregaande samenwerking tussen de overheid en marktpartijen. Zeker nu er op het terrein van Defensie en veiligheid veel meer vraag is dan aanbod. Het klassieke beeld van 'de overheid vraagt en er zijn voldoende aanbieders die zullen aanbieden' staat echt op zijn kop nu. Het moet meer gaan draaien om partnerschappen dan om een klant (overheid) – leverancier gedachte. Minder transactioneel denken, en meer samen ontwikkelen en duurzame relaties aangaan.

"Het aanbestedingskader moet ruimte bieden om inzichten die tijdens bijvoorbeeld de ontwerpfase ontstaan, te verwerken. Zo voorkom je dat de aanbesteding opnieuw uitgezet moet worden als gaandeweg blijkt dat het kader te krap was. Tegelijkertijd, moet het kader wel dusdanig zijn, dat het een effectieve mededinging mogelijk maakt."

"Evenwichtige contractvoorwaarden horen daar ook bij. Er moet in het aanbestedingsrecht goed gekeken worden naar de risico's. Wie draagt deze? Onterecht worden deze risico's vaak afgewenteld op de opdrachtnemer. Kijk eens naar bijvoorbeeld de zogenaamde 2-fasecontracten die nu in de bouw in opkomst zijn. Daarin wordt samen ontworpen en gebouwd, en er wordt betaald wat het kost; er wordt niet besloten op een (totaal)prijs."

"Gezien de dreigingen die tegenwoordig op het spel staan voor democratie en vrijheid, dient de overheid een meeromvattende, consistentere, centraal gestuurde aanbestedingsvisie en -beleid te ontwikkelen om de nationale veiligheid effectief te kunnen waarborgen." •

* beide UUCePP: <https://www.uu.nl/onderzoek/centre-for-public-procurement-uucepp>

AIRCRAFT SERVICES

- Component Repair & Overhaul
- Depot Level Training
- Test Stands & Support Equipment
- F-16 Aircraft Maintenance (MRO)
- Repair Management
- Logistics Support Services
- Engineering Services
- Diminishing Resources
- Supply Chain Management
- Hydraulic Oil Purification Systems

F-16 Jet Fuel Starter (JFS)

F-16 Accessory Drive Gearbox (ADG)

DOING IT RIGHT

To better connect the world

Aircraft Component Services – New York
747 Zeckendorf Boulevard, Garden City, New York, USA
+1-516-222-9000

Aircraft Component Services – Amsterdam
Kruisweg 705, 2132 ND Hoofddorp, The Netherlands
+31-20-655-2222

For a full listing of our capabilities:

Visit us at: www.aarcorp.com
or email us at: F-16@aarcorp.com

Loitering Munitions: Essential Capability for Operational Success and Deterrence

Protecting borders, defending against strikes, and taking out enemy strategic positions have become crucial needs in the modern battlefield and with lessons learned from recent conflicts and preparation for the ones looming over the horizon. This is where Loitering Munitions (LMs) step in as game-changers, allowing countries the flexibility and convenience of loitering to collect reconnaissance and then self-demolishing on targets—a method which is deemed more time and cost-effective than previously used war methods.

Second-to-None Anti-Radiation Technology

The modern battlefield and the scenarios it presents require the ability to control the various effects in real-time during the battle, LMs are the perfect solution that gives the decision-makers the ability to decide on those effects.

Israel Aerospace Industries (IAI) is the inventor of the world's first Loitering Munition – “Harpy”. With an anti-radiation sensor, Harpy is famous for Suppression of Enemy Air Defense systems and allows for total domination of the skies.

Working off the success of the Harpy, IAI created the Mini Harpy. As the world's only LM with three sensors— the Mini Harpy can reach its target during severe weather (ability to attack in heavy clouds, fog, rain, and snow), day, or night. Immune to GPS jamming, and sporting the largest warhead in its class, Mini Harpy is a definite advantage for countries with harsh climates, taking out strategic enemy targets in GPS-contested zones.

Loitering Munitions for the Individual Soldier

The Man-portable ROTEM is the world's first Vertical Takeoff and Landing (VTOL) LM, another IAI development that has been proven in various combat zones since 2019.

ROTEM electro-optical day and night sensors to give tactical field units an advantage against adversaries, acting as a sensor and a weapon of opportunity enables soldiers to gain an elevated view and immediately strike time-critical, elusive targets. ROTEM is launched from various surfaces, loiters until finding the target, and detonates on target. Rotem may also be remotely disarmed, re-landed, battery swapped, and sent out for another sortie.

Anti-Tank VTOL Dominance

At the end of the day, ground forces require the basic concept of anti-tank weaponry.

That's why IAI built off of Rotem's legacy to create its bigger brother – Rotem Alpha.

Sporting anti-tank and anti-armor capabilities, Rotem Alpha swaps the conventional idea of anti-tank missiles by introducing it to the loitering and VTOL categories.

Its sensor uses advanced algorithms to search and locate the enemy target, then engages in a direct attack. It may also be kept in perch mode, hiding for hours, until the operator commands an ambush attack on the appearing target.

Rotem Alpha is carried in a vehicle or with a man-portable backpack, and can be ready to operate in less than two minutes.

The Best of Both Worlds

A mix of LMs can properly defend against and deter enemy threats striking by air, land, or sea. Ground Forces can prepare themselves with a plethora of extended and mid-range loitering munitions, as well as more tactical, VTOL loitering munitions.

“Industriebeleid is niet alleen van de overheid”

Op 26 oktober 2023 werd de Sectoragenda Maritieme Maakindustrie gepresenteerd. Een eerste aanzet tot industriebeleid voor een sector die van strategisch belang is. Dit actievere en duurzame beleid moet leiden tot een toekomstbestendige scheepsbouw, inclusief marinebouw, en een veiliger, duurzamer en welvarender Nederland. Hoe wordt uitvoering gegeven aan de plannen uit de sectoragenda?

Tekst: Eveline Bos

De maritieme sector speelt een belangrijk rol in de bescherming van onze nationale vitale belangen. De maritieme maakindustrie kent vijf strategische belangen: de energietransitie (verduurzaming scheepvaart en versnellen ambities vergroening energie), klimaatadaptatie (behoud van droge voeten), militaire veiligheid, vitale infrastructuur op zee en verdienvermogen. De maritieme maakindustrie is dus van grote strategische waarde. Maar de sector staat al jaren onder druk, waardoor de bouw van hoogtechnologische, specialistische (marine) schepen in gevaar komt.

Afhankelijkheid

“De afgelopen jaren, met de coronacrisis en de oorlog in Oekraïne, zijn we door schade en schande gaan merken wat strategische autonomie echt inhoudt. En dus ook wat het betekent als je te afhankelijk bent van andere landen, zowel binnen als buiten Europa. Nederland is niet voor niets van oudsher een maritieme natie. Er is altijd al een sterke link geweest tussen onze nationale vitale belangen en de maritieme sector – denk aan de bouw van bagger- of marineschepen – en een te grote afhankelijkheid van andere landen is hier onwenselijk. Daarom is actief industriebeleid nodig om strategische kennis en kunde, en industrie nationaal te borgen.”

Aan het woord is Dimitri van Rijn, kwartiermaker voor het opzetten van het Rijksregiebureau Maritieme Maakindustrie en als projectleider betrokken geweest bij de totstandkoming van de sectoragenda.

Het Rijksregiebureau, dat moet gaan toezien op de uitvoering van de agenda, wordt momenteel vormgegeven. Na de zomer moet het echt staan; tot die

tijd werkt Van Rijn met een tijdelijke organisatie om te zorgen dat al gestart wordt met de vijf actielijnen die zijn benoemd in de sectoragenda. Deze actielijnen zijn gericht op het wegnemen van knelpunten die de sector belemmeren:

- Het nadrukkelijker meenemen van nationale vitale belangen bij maritieme inkooptrajecten van de overheid.
- Het verbeteren van de toegang tot financiering voor scheepsbouwers en reders.
- Het gericht uitvoeren van maritieme innovatieprojecten op voor de scheepsbouw belangrijke thema's.
- Het versterken van het vestigingsklimaat voor de maritieme maakindustrie.
- Het versterken van de internationale positionering van de maritieme maakindustrie door het Europees op de agenda zetten van deze industrie en het gericht inzetten van het handelsbevorderend instrumentarium (beurzen, handelsmissies).

“De marine beschikt over een eigen, nationale maakindustrie.”

Foto: Mediacentrum Defensie

Paul Flos

Sinds begin 2023 aangesteld als Programma Directeur Internationale Maritieme Materieelsamenwerking en ook daarvoor

al geruime tijd actieve in het internationale en nationale maritieme materieeldomein vanuit het Commando Materieel en IT van het ministerie van Defensie. Centrale aandachtsgebieden zijn de Sectoragenda Maritieme Maakindustrie en *Northern Naval Capability Cooperation*, een samenwerking tussen Noorwegen, Zweden, Finland, Denemarken, Duitsland en Nederland.

Naast deze actielijnen zijn er vijf koploperprojecten geformuleerd, waarin nieuwe technologieën, werkwijzen en verdienmodellen worden ontwikkeld. Dat zijn:

1. Maritiem Masterplan
2. De werf van de toekomst
3. Smart Maritime
4. Robotisering wind op zee
5. Nucleaire voortstuwing van schepen

Wederkerigheid

“Wat we nu aan het doen zijn, wordt gezien als blauwdruk voor toekomstig industriebeleid. Daarmee bedoelen we een slimme en wederkerige manier van organiseren van overheid, politiek, bedrijfsleven en samenleving. Om samen maatschappelijke opgaven op te lossen en tegelijkertijd ervoor te zorgen dat er geld verdiend kan worden

met innovaties. Met wederkerig bedoelen we dat het bedrijfsleven ook een verantwoordelijkheid heeft, bijvoorbeeld in het vormen van consortia en het co-financieren van innovaties. Het is niet alleen van de overheid.”

Commandeur Paul Flos, Programma Directeur Internationale Maritieme Materieelsamenwerking en ook nauw betrokken bij de sectoragenda, benadrukt eveneens het belang van een nationaal maritiem cluster. “De marine beschikt over een eigen, nationale maakindustrie. Op dat gebied willen we graag autonoom blijven. Belangrijk dus om deze sector door middel van actief beleid te versterken. De onlangs verschenen A-brieven* zijn daar een eerste stap in. Het vraagt wel een andere samenwerking: zowel van de kant van Defensie als van de industrie. We moeten vanaf het begin samen om tafel. Om samen te ontwerpen en samen keuzes te maken. Ook in leveranciers, want we bedienen de hele Nederlandse industrie. En wat mij betreft moet alles op tafel, ook het verdienmodel van de industrie.”

“Het is belangrijk dat de industrie over haar schaduw heen stapt”, beaamt Van Rijn. Er moet meer samengewerkt worden in plaats van elkaar bevechten. Dat zou ook moeten kunnen aangezien de sectoragenda van ons allemaal is. Het betreft een breed gedragen plan. De overheid staat erachter, de sector is enthousiast, er zit geld achter, de geïdentificeerde knelpunten worden nog steeds herkend en erkend en de toekomstige koek is groot genoeg. Samen moeten we nu aan de slag.”

Anders

Veel van het bestaande instrumentarium dat de overheid inzet om het bedrijfsleven te helpen, op het gebied van innovatie of financiering, is generiek. Van Rijn: “Je merkt dat de overheid nog niet gewend is om bij beleid, bij het ontwikkelen van reguleringen, te denken in strategische belangen. Zoals het mee laten wegen van die belangen bij maritieme inkooptrajecten. Defensie heeft daar al meer ervaring mee en mooi dat er al in de geest van de sectoragenda wordt gehandeld, kijkende naar de eerder genoemde A-brieven.”

“We maken inderdaad gebruik van artikel 346, maar we zouden creatiever kunnen omgaan met de regels,” voegt commandeur Flos toe. “Je ziet dat landen in Europa de Europese richtlijnen anders interpreteren terwijl ze wel binnen de juridische kaders blijven. Frankrijk is daar een goed voorbeeld van en daar kunnen we van leren. Zij beschikken over mensen die meedenken over hoe de spullen zoveel mogelijk in eigen land kunnen worden

aangekocht. Het proces rondom de contracten zou eveneens anders kunnen. Sneller en met meer vertrouwen en commitment voor lange termijn.”

Samenwerking

In de sectoragenda is voor de nationale vitale belangen helder vastgelegd welke mate van afhankelijkheid gewenst is. Voor bepaalde zaken willen we volledig autonoom zijn en is behoud van kennis, kunde en industrie in Nederland noodzakelijk. Voor andere zaken kunnen we samenwerken, en deels afhankelijk zijn. En er zijn zaken waarbij we afhankelijk mogen zijn van andere landen. Aanschaf buiten Nederland en internationaal samenwerken voor overheidsopdrachten kan dus nog steeds en is zelfs een must.

“Nationaal versterken en internationaal samenwerken bij elkaar niet”, zegt Paul Flos. “Je kan juist door internationaal samenwerken je eigen industrie versterken. Dat is ook het idee achter NNCC (*Northern Naval Capability Cooperation*). In die samenwerking tussen zes defensieorganisaties kijken we naar gezamenlijke verwerving, innovatie en onderhoud. Hoe we daarmee de industrie in deze landen kunnen versterken. Ook werken we aan gezamenlijke normen, bijvoorbeeld voor gezamenlijke aanschaf, met de gedachte *wat goed is voor jou, is ook goed genoeg voor mij*. Dat betekent dat aankopen van – of voor – Nederland in het buitenland kunnen plaatsvinden. Niet alles kan ook in Nederland. Uiteindelijk gaat het om effectief optreden. En dan is het noodzakelijk om hetzelfde materieel te hebben.”

“Ook beleidsmatig zullen we internationale samenwerking moeten blijven zoeken”, voegt Dimitri van Rijn toe. “Bijvoorbeeld een eerlijker speelveld kun je niet in je eentje bewerkstelligen. Daarvoor moet je optrekken met gelijkgestemde landen om de Europese Commissie te overtuigen maatregelen te nemen. Ook dat zijn acties die we vanuit het Rijksregiebureau coördineren.”

Organiseren

“Vanuit de overheid vormen we met het Rijksregiebureau één centraal aanspreekpunt waar relevante kennis en kunde is samengebracht. Ook defensie is hierin sterk verankerd. De betrokken partijen vanuit de overheid hebben zich georganiseerd om op een goede manier uitvoering te geven aan de sectoragenda. De maritieme sector is versnipperd, en bestaat uit veel (branche) organisaties. Om slagvaardiger te zijn, zou het goed zijn dat de industrie zich ook helder en eensgezind organiseert.”

Al eeuwen lang beschikt Nederland over een scheepsbouwsector. Een sector die uitblinkt in het ontwerpen, bouwen en onderhouden van hoog-technologische schepen, zoals voor de Koninklijke Marine. Door de acties uit deze sectoragenda, door nauwe samenwerking tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven, behouden we deze strategische kennis en kunde in Nederland. Hollands glorie! ●

* A-Brieven voor Verwerving Amfibische Transport-schepen en Vervanging LC-fregatten

Dimitri van Rijn

Is werkzaam binnen het ministerie van EZK waar hij als projectleider verantwoordelijk was voor het, in samenwerking met vijf departementen en de sector, opstellen van de sectoragenda Maritieme Maakindustrie: “No guts, no Hollands glorie”. Per 1 januari 2024 is hij aangesteld als kwartiermaker voor het opzetten van een interdepartementaal Rijksregiebureau Maritieme Maakindustrie. Dit bureau wordt verantwoordelijk voor de uitvoering van de sectoragenda. Voorheen was hij werkzaam als plaatsvervangend commissaris binnen het Commissariaat Militaire Productie. Dimitri heeft een Defensie-achtergrond. Hij heeft 18 jaar bij Defensie gewerkt waarvan 12 jaar als technisch officier bij de Koninklijke Marine.

123

optronische onderwatersystemen zijn sinds 2004 geleverd door HENSOLDT

360°

oplossingen voor situatiebewustzijn voor maritieme en submariene activiteiten

700

maritieme radarinstallaties zijn geïnstalleerd en > 35 marines over de hele wereld hebben gekozen voor onze apparatuur

De situatie bewust onder controle houden – het HENSOLDT-marineconcept

De controle van zeestraten en kustgebieden is een essentiële taak voor elk land met een eigen kustlijn, die onmogelijk is zonder krachtige sensoren. Met meer dan 100 jaar ervaring in optische, elektronische en radarsensoren voor maritieme toepassingen en al bijna drie decennia lang leveren HENSOLDT en zijn voorgangers de TRS-4D marineradars aan grote Zeestrijdkrachten over de hele wereld. Het observatiesysteem OctoEye 360° levert direct een 360° niet-roterend panoramisch beeld van de omringende oppervlakteomgeving. Het MEOS III-systeem is special ontwikkeld voor observatie en bewaking met hoge resolutie, evenals voor verkenning en doelbepaling onder alle weers- en lichtomstandigheden. Als beproefd partner van de strijdkrachten heeft HENSOLDT een heel scala aan geavanceerde sensoroplossingen ontwikkeld voor kustbewaking, bescherming van platforms, navigatie en signaalintelligentie.

HENSOLDT – Partner voor Zeestrijdkrachten over de hele wereld

KORT BERICHT

Missie

De stichting NIDV bevordert de duurzame positionering van de Nederlandse Defensie- en Veiligheidsgerelateerde Industrie (NL-DVI) bij nationale/internationale (overheids)opdrachten en bij (inter-)nationale leveranciersketens. De NL-DVI staat voor de hoogste kwaliteit en doelmatigheid van materieel, diensten en toepassingsgerichte kennis. De NIDV is de strategische partner van de overheid op het gebied van defensie en veiligheid en spil in de samenwerking in de gouden driehoek van overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven. ●

DPO gepubliceerd

Op Verantwoordingsdag (15 mei) is het nieuwe Defensie Projectenoverzicht (DPO) 2024 gepubliceerd.

Het Defensie Projectenoverzicht wordt tegenwoordig op Verantwoordingsdag gepubliceerd, naar aanleiding van de actualisatie van het DMP-proces. De belangrijkste reden is dat het primair een verantwoordingsdocument is, en de publicatiedatum dus beter past bij verantwoordingsdag.

Het DPO geeft de stand van zaken weer van alle materieelprojecten, IT-projecten en vastgoed waarvoor in de komende vijf jaar uitgaven zijn geraamd. En waarvan de investering meer is dan 50 miljoen euro. Ook geeft het DPO informatie over de grootschalige verkoop van materieel.

Uit het voorwoord van staatsecretaris van Defensie Van der Maat: "De veranderde veiligheidscontext vereist intensievere samenwerkingen met civiele partners zoals kennisinstellingen, het maatschappelijke middenveld en het bedrijfsleven. De snelle opschaling van de defensie-industrie op Europees niveau blijft daarbij een punt van aandacht."

Tijdens de NIDV Projectendag op 24 september, georganiseerd in samenwerking met Commit, worden de NIDV deelnemers geïnformeerd over de projecten uit het DPO. ●

COLOFON

Stichting Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (NIDV)
Bezuidenhoutseweg 161
2594 AG Den Haag
(070) 364 48 07
info@nidv.eu
www.nidv.eu
Het nieuwsmagazine verschijnt enkele malen per jaar.
Eindredactie: Riekelt Pasterkamp

Abonnementen

Medewerkers van NIDV-deelnemers en overheid ontvangen dit blad gratis. Aanvragen via: office@nidv.eu.

Advertentieverkoop:

ER Communicatie 06-27028877
info@er-communicatie.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave, mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door foto kopieën, opnamen, of enig andere manier, zonder voorafgaand schriftelijke toestemming van de uitgever.

NIDV Bureau

Hans Huigen, *Directeur*
Hildegard Hof, *Business Development Manager Maritiem*
Edwin Leidelmeijer, *Business Development Manager Grondgebonden*
Donald Trouerbach, *Business Development Manager Lucht*
Matthijs Olde, *Business Development Manager Informatievoorziening en Politie*
Peter Huis in 't Veld, *Business Development Manager Internationaal*
Frans Kleyheeg, *Adviseur Europese zaken*
Seema Sahadew Lall, *Manager*
Nicole Rosbergen, *Managementassistent*
Eveline Bos, *Communicatiemanager*
Sander Zijlstra, *Communicatie adviseur internationaal*
Paul de Witte, *Adviseur Duurzaamheid*

Algemeen Bestuur Stichting NIDV

drs. R.W. Knops, *voorzitter*
R.F.M. Keulen MBA, *Damen Naval*
ir. G. van der Molen, *Thales Nederland*
ir. W. Riemersma, *CGI*
SBN b.d. M. G. L. H. Tossings, *TNO*
S. Hamminga, *Robin Radar*
ir. R.J. van Baaren, *ADSE Consulting & Engineering*
drs. I. Veerman, *Van Halteren Metaal BV*
ing. A. Hijwegen, *TriOpSys*
ir. A.J. de Jong, *Delft Dynamics B.V*
E. Scheeren, *GKN Aerospace*

Secure communication wherever you are

High assurance communication systems
for government and defense forces

Scan QR code to
read more about
our solutions

SECTRA